

В.Г. Барицька, Національний банк України, м. Київ

РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ ПЛАНОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ ДЕРЖАВИ

В умовах глобалізації суспільства існує жорстка конкурентна боротьба за обмежені фінансові ресурси та ринки. Для досягнення успіхів у цій боротьбі необхідна активна співпраця всіх гілок влади та суспільства у напрямку визначення національних пріоритетів, перспектив і напрямів розвитку, а також пошук максимально ефективних шляхів їх реалізації. Сьогодні система прогнозування та планування в Україні потребує докорінної перебудови.

Становлення прогнозування та планування в Україні на державному рівні розпочалося з прийняттям Закону України “Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України” від 23.03.2000 № 1602-III, відповідно до якого були визначені правові, економічні та організаційні засади формування цілісної системи прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку України. Сьогодні основними проблемами у цій сфері є розпорошеність і неструктурованість планових документів, відсутність чіткого контролю за досягненням запланованих результатів, недостатність фінансування, неефективність його використання тощо.

Для вирішення зазначених проблем з метою ефективного витрачання коштів Державного бюджету України необхідно реформувати планову систему України з урахуванням сучасних світових тенденцій. Зокрема, доцільно змінити структуру прогнозних, програмних і планових документів, орієнтуючись на практику стратегічного планування та прогнозування розвитку економіки.

Процес стратегічного планування економіки – відповідальний і ресурсомісткий, що потребує чіткої координації зусиль економістів, науковців, політиків і громадськості. Результатом такої взаємодії має бути створення єдиного стратегічного документа, що визначає основні напрямки розвитку держави на довгострокову перспективу та має бути обґрунтованим, економічно ефективним, політично нейтральним, соціально адаптованим.

Початковим етапом впровадження процесу стратегічного планування є довгострокове прогнозування, що призначене для комплексного дослідження економічного потенціалу країни та визначає основні тенденції розвитку в різних сферах діяльності та галузях економіки. Ключовим завданням довгострокового прогнозування є вибір національних пріоритетів, адже від їх правильного формулювання та оцінки залежить майбутнє багатьох поколінь.

Сукупність національних пріоритетів і траєкторій їх реалізації може бути оформлена як стратегія соціально-економічного розвитку країни на перспективу (20-50 років).

На основі Стратегії соціально-економічного розвитку країни вище керівництво Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя розробляють регіональні стратегії розвитку на довгострокову перспективу, що повинні враховувати особливості розвитку регіонів, їх ресурсний потенціал, економічне та соціальне становище, місце в економічній системі країни.

На середньостроковому рівні стратегічного планування розробляються документи, що деталізують довгострокові у частині визначення завдань, ресурсної бази, відповідальних виконавців, критеріїв результативності.

Стратегічне панування розвитку економіки передбачає складання державного бюджету країни як на коротко-, так і на середньострокову перспективу. Формування прогнозного бюджету на середньостроковий період із щорічним коригуванням дозволяє оцінити необхідні обсяги фінансування державних і регіональних цільових програм з наявними можливостями бюджету для вчасного їх збалансування та максимізації ефективності.